український католицький часопис

МІСІОНАР

РІК ЗАСНУВАННЯ 1897 № 7 (21) * ЛИПЕНЬ 1994

ВІТАЄМО НАШИХ ЮВІЛЯРІВ

ПРОТОІГУМЕНАТ
ГАЛИЦЬКОЇ ПРОВІНЦІЇ ЧСВВ
СЕРДЕЧНО ВІТАЄ

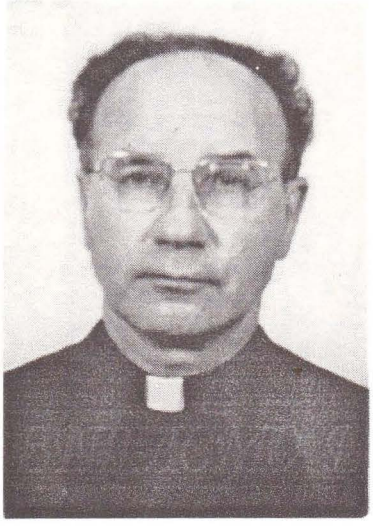

Дорогого гостя
із Бразилії
Петра БАЛЬЦАРА, ЧСВВ
із 50-літтям священства
та бажає плідної праці на
духовній ниві України.

Отця Михаїла
ЧЕРВІНСЬКОГО
із золотим ювілеєм
священства.
Бажає здоров'я,
довголіття і всіх
Божих ласк на
Господній ниві.

Оце, Серце, що так дуже полюбило людей...

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ

О, Божественне Серце Ісуса! У злуці з тим наміренням, з яким Ти на землі віддавав славу Богові і тепер щоденно віддаєш у Пресвятій Тайні Євхаристії, жертвую Тобі через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії всі свої молитви, справи, слова, думки й терпіння нинішнього дня у винагороду за всі зневаги, образи і кривди, завдані Тобі.

Жертвую їх особливо за святішого Отця Папу римського, за святу Церкву, за навернення грішників і у всіх намірениях Апостольства Молитви, призначених на цей місяць і на сьогоднішній день.

Пресвяте Серце Ісуса і Марії, спомагайте св. Церкву і Україну!

Святий Йосифе, Покровителю і Заступнику приятелів Ісусового Серця, моли Бога за нас.

Святий Архангеле Михаїле, св. Миколаю, св. Володимире, св. Йосафате, Заступники України, моліть Бога за нас!

НАМІРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ЛИПЕНЬ:

Життя у трьох вимірах

Кожен предмет має три розміри, тобто довжину, ширину й глибину чи височину. Отак із людським життям буває. Воно теж має такі три розміри і про них ми сьогодні собі розважимо, бо липневе намірення так звучить: Щоб усі люди захищали й плекали вартість людського життя в усіх його фазах і виявах. Наміренння на наші часи більш, як актуальне. Воно вимагає окремого розгляду.

Перший вимір людського життя

Не треба нам казати чи й нас переконувати, коли то починається людське життя. Знаємо, що ще до народження дитинки. У хвилині запліднення повстає життя, і тоді вже безсмертна душа оформлює нову людину.

Правда, що ця перша фаза людського життя має найбільше небезпек. Навіть робляться, і то численні заходи, щоб взагалі не було запліднення чи то з боку чоловіка, чи й з боку жінки ужитком різних таблеток, тощо.

Саме почате життя сьогодні здушується при допомозі злочинних поранень - абортів і це, на жаль, роблять таки саме ті, що повинні не лише дати, але й берегти життя дитини - батьки - родичі, тим більше мати. І аборти набрали вигляду суспільного лиха у світі. Та й наміреннЯ, напевне, дивиться перед усім на цей розмір людського життя.

Другий вимір людського життя

Він триває від народження до повного розквіту, до зрілости. І тут є небезпека життю, як от: самогубства, вбивства, каліцтва і навмисні недуги, наприклад статеві. Нищить життя цілий ряд пороків: як алькоголь, курення та й куди гірше наркотики.

Ми, християни, не тільки повинні молитися за збереження життя, але й його чинно боронити. Самі уникаймо усього, що життя наше і наших ближніх скорочує та його робить неповним і порочним.

Третій вимір людського життя

Це коротко - старість. Людина починає, як сонце під вечір, падати до обрію і, як те зілля, в'янути і зникати. І тут є чимало ворогів тої третьої фази життя. Перед усім, це так звана евтаназія, коли то людина сама чи й інші часто, як от родина чи й цивільна власть укорочують життя людини. Ніхто не має права того робити, бо не дав собі життя і навіть іншим життя є дане через Бога. Скільки то є таких, що хотіли мати дитятко, але ніякі земські заходи не помагають, і лікувальні процеси не створять життя, як Бог не подасть його!

Старість - це час на застанову і рефлексію над своїм життям і нагода передати свій досвід майбутнім поколінням. Теж старші роки не оказія виправити помилки попередніх років, головно молодих, і спокутувати їх тут, на землі. Бо в чистилищі треба буде за них платити високі відсотки. Теж болі і недомагання старості - це найкращі плоди і овочі на небесну нагороду. Отож і цей період життя вартісний і то ще більше заслуговуючий, як два попередні виміри людського життя.

о. Василь ЗІНЬКО, ЧСВВ

о. Теодозій ЯНКІВ, ЧСВВ

«Є ОДИН БОГ»

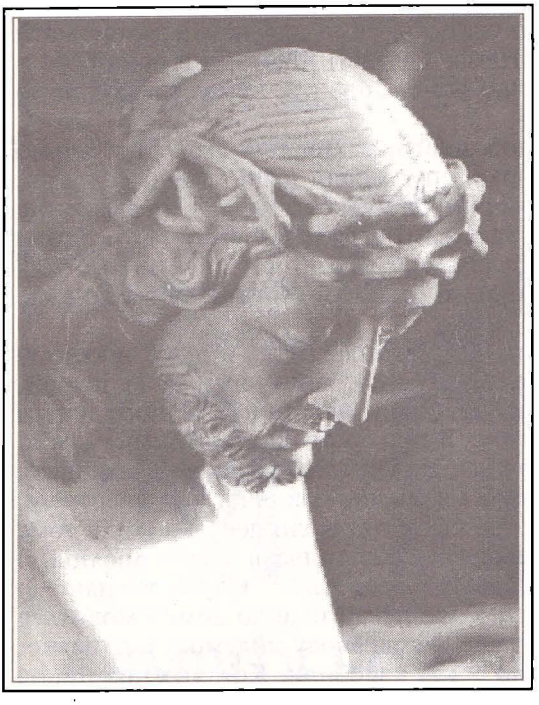

"Є один Бог, і не матимеш інших богів" - це закон всесвіту. І він зобов'язує людину до відповіді. Господь, вивівши народ ізраїльський з неволі до обіцяної землі, виявив на ньому свою опіку, але водночас чекав на відповідь цього народу, а саме - на його вірність. Ця вірність мала бути засвідчена дотримуванням законів, які Бог дав народові. Такої ж відповіді сьогодні чекає і від нас. І то не тільки на словах. Бо можна повторювати за псалмоспівцем: "Є один Бог", але в серці своєму Його не визнавати. Тоді слова будуть пустими, без значення.

Закон, який Мойсей передав своєму народові з уст Бога, звучав однозначно: "Я є для тебе твоїм Богом, а ти для мене - моїм народом". Бог вчинив народ своєю власністю і хоче бути присутній у серці цього народу. Бо, творячи людину, він із свого власного серця взяв духа і ним оживив людську душу. Наші почуття з'являються і щезають, а Його любов до нас залишається незмінною. Вона не стає меншою з причини наших гріхів чи нашої байдужості. Господь ніколи не слабне у своїй рішимості вилікувати нас від гріха, бо любов Його ревнива, вилікувати за всяку ціну, чого б це нам не коштувало і чого б це не коштувало Йому.

Бог поділився з людиною своєю вічністю. Вона, тому, що має цю вічність записану у своєму серці, а в душі вогонь Духа Божого, мусить вернутися до свого Творця. Людина, раз створена і покликана до життя, має зустрітися з Богом у вічності. Тому Бог хоче, щоб вона не змарнувала свого життя, щоб душа її стала святинею, гідною його образу. Людина є божим відблиском, віддзеркаленням, як каже Св. Отець, місцем присутності Бога на землі. Її вчинки, думки, діла, почування, ціле її життя вчиняє, що Бог є присутній у нашому житті, в наших домах.

Бог вимагає від людини глибокого довір'я. Немає гіршого для життя людини, ніж спроба викинути з нього Бога. Хтось, хто це зробить, хто почне будувати своє життя так, як нашіптує йому затемнений гріхом розум - втрачає все, зависає на волосок від погибелі. Людська воля є

надто слабка, щоб витривати у праведності і добрих ділах без божої підтримки. Коли бракне вірності Богові, довір'я до його законів, людина робиться пуста, як порожній збан, втрачає всякий сенс свого життя. Скільки знаємо таких випадків, коли людина заламлюється і робить спробу сама відібрати собі життя, або стає інертною і байдужою до всього - чужий біль її не зворушує, радість не приносить полегшення. Людина, викинувши Бога зі свого життя, втрачає його святість, воно для неї перестає мати будь-яку ціну, будь-яку вартість. Немає святості нічого, що вона бере в свої руки, немає святості нічого, що вона говорить, немає поваги ні до іншої людини, ні до речей.

Нам не треба йти далеко, щоб знайти такий приклад. Погляньмо навколо себе: зруйнована господарка, спустошені душі, знищені храми, що їх будувало не одне покоління як символ мудрості народу, як свідчення його талановитості, душевного багатства. Бо коли забракло Бога, коли відкинули його авторитет - занедбали джерело святості і вже нічого тоді не було вартісне, ніщо не мало жодного сенсу. Зі святині зроблено хлів, з душі - спустілий бовван.

Сьогодні ми стоїмо на порозі до нового життя, в дуже цікавому періоді. Україна починає новий відлік часу, нову віху своєї історії, залишивши позаду ті страшні часи руйнації людини. Але нове життя маємо зачинати будувати з Богом. Якщо сьогодні одиниця, сім'я, суспільство не усвідомить собі, що Господь Бог має бути для неї законом, найвищим законом, всі зусилля будуть марними, - ми нічого не досягнемо. Історія інших народів яскраво про це свідчить. Коли десятки років тому Америка творила свою конституцію, дискусія тривала кілька місяців, а бажаного результату не було. Тоді один сенатор каже: "Слухайте, панове, візьмім два тижні відпустки. Кожен з нас нехай піде до дому і молиться про те, як зробити цю справу найкраще. А тоді знову зійдемося і, напевно, швидко зредагуємо цю конституцію". Так і зробили. Кожен з них пішов на два тижні до свого дому. Молилися. І коли зійшлися, за тиждень часу створили конституцію, в якій у чотирьох місцях говориться про Бога, і яку вже десятки років ніхто не змінював, яка для цього народу є завжди одна і та сама. А інші, як Франція, або інші, колись великі культурні народи, які будували цю конституцію без Бога - що якийсь час її міняють. Хоч би взяти і наш народ. Скільки часу минуло - чотири роки, а результату ніякого, бо немає там місця для Бога, хочемо бути мудріші за нього. А між тим нічого в нас не вийде, якщо забракне тої правди, що є один Бог, і не матимеш, народе, інших богів". Якщо ті слова не стануть найвищим авторитетом, найпершим законом для нашого народу, ми ніколи нічого тривкого не збудуємо. Ціле наше життя, чи то приватне, особисте, чи суспільне, якщо будуватиметься на інших законах, інших принципах, розвалиться, як хата, побудована на піску. Прийдуть вітри і дуже швидко її розвалять.

■ Бог вимагає від людини глибокого довір'я. Немає гіршого для життя людини, ніж спроба викинути з нього Бога. Хтось, хто це зробить, хто почне будувати своє життя так, як нашіптує йому затемнений гріхом розум - втрачає все, зависає на волосок від погибелі.

Ми живемо у час, коли до нас повертаються старі святині. У Львові під Високим Замком з руїн виростає капличка із статуєю Божої Матері і джерельцем під її ногами.

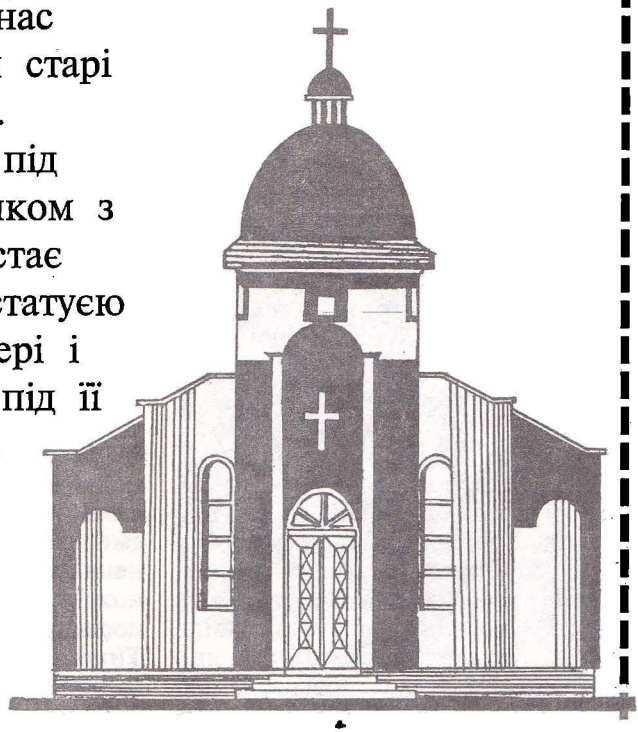

СИМВОЛ БОЖОЇ ПРИСУТНОСТІ

В одному із своїх листів св. Василій Великий пише: "Християнин не сміє дозволити, щоб якась річ відірвала його від пам'яті про Бога, від Його волі й судів". Однак всі знають якою немічною є людська природа і як часто людський розум опускається від високих духовних злетів до низького матеріалізму. Тому християнство вже від давна випрацювало різні матеріальні середники, котрі мали б постійно нагадувати про Бога. До тих середників найперше належать християнські храми, ікони, нагрудні хрестики і медалики і т. д. А по небагатолюдних місцевостях, вздовж доріг було прийнято ставити придорожні каплиці і хрести. Досі від минулого століття по теренах Західної України збереглися хрести, поставлені на честь скасування панщини у Австро-Угорській імперії (1842). Ці хрести були висловом подяки Богові і мали постійно пригадувати людям про молитовну вдячність Богові за Його милосердя.

Після славних подій у Люрді і Фатімі на наших теренах почали масово виростати каплички і гроти із статуями Матері Божої Непорочне зачаття. Переважно ті каплички будувались на місцях, де

був зафіксований факт якоїсь чудодійності чи появи якоїсь неземної істоти. Наш нарід завжди був переконаний, що причиною тих незвичайних випадків була Пресвята Богородиця. Цікаво також зазначити, що найчастіше при цих місцях є джерело, і вода у них відзначається лікувальними цілющими властивостями. У тому немає нічого випадкового, адже чиста джерельна вода найкраще відображає основну чесноту Пречистої Діви Марії - чистоту і непорочність. Крім того дуже часто Марію називають вічнотекучим джерелом Божої благодаті.

Від давна у Львові під Високим Замком стояла капличка із статуєю Матері Божої, а неподалік від неї било джерельце. До наших днів від тієї каплички залишились лише сумні руїни. Однак останніми часами та капличка і джерельце почали привертати увагу львів'ян. Появились у газетах повідомлення про появи на цьому місці якоїсь неземної істоти. Очевидці переконані у тому, що це була Мати Божа. Одночасно пішли по місті різні поголоски про факти чудесного оздоровлення джерельною водою.

Принагідно хочемо зауважити, що до Ватикану річно надходять тисячі повідомлень про подібні випадки. При детальному дослідженні більша частина тих появ виявляються остаточно плодом хворобливої уяви. Навіть такі грандіозні появи, як Люрд і Фатіма довший час підлягали пильному дослідженню, а про появи у Меджугорії ще досі немає остаточного заключення. Католицька Церква користає з приватних об'явлень, але постійно наголошує, що основа Христової віри опирається найперше на Євангелії. Зрештою і сама Богородиця у своїх появах це підкреслює і наголошує. Водночас жодне з об'явлень Матері Божої не може перевищити своєю значимістю об'явлення Ісуса Христа у Пресвятій Євхаристії, котре довершує щодня на св. Літургії священик.

А взагалі не є так важливо чи щось, чи хтось появився там при джерелі чи ні. Важливим є те, що нещодавно розпочато будівництво нової каплички, а радше церковці, посвяченої Пресвятій Богородиці. Тим самим повстане нове місце невидимої присутності Пречистої Діви Марії, а значить і Ісуса Христа, бо де є Марія, там є Ісус, а де Ісус, там - Марія. Проект каплиці виконано у місцевих архітектурних традиціях, але вже дещо в осучаснених формах. Автор проекту архітектор Олесь Ярема.

Тим часом, поки будується церковця, будемо молитись, аби вона стала добрим середником, через котрий люд Божий буде отримувати численні ласки і оздоровлення тіла і душі від Бога за молитвами Пресвятої Богородиці.

В одному із своїх листів св. Василій Великий пише: "Християнин не сміє дозволити, щоб якась річ відірвала його від пам'яті про Бога, від Його волі й судів". Однак всі знають якою немічною є людська природа і як часто людський розум опускається від високих духовних злетів до низького матеріалізму. Тому християнство вже від давна випрацювало різні матеріальні середники, котрі мали б постійно нагадувати про Бога.

НАЙВАЖЛИВІШЕ - ПОЗОЛОТИТИ ДУШІ

■ *Наш співрозмовник о. Григорій ПЛАНЧАК*

Отче Григорій, - молодь дуже любить Вас. Ці молоді хлопці-монахи, є Вами перейняті. Ви маєте унікальний духовний вплив на них. Звідки це пливе, що є у Вашій душі, що випромінює таке світло?

- Я не знаю і не можу про це говорити. Це питання дуже делікатне і небезпечне. Думаю, що деякі речі залишуться таємницею для мене самого. Я відчуваю цю любов, цю прихильність. Вона така велика, що не раз і обтяжує. Але я розумію тих людей. Вони шукають когось любити. Шукають своїх ідеалів, шукають своїх героїв. Вони спраглі цього. Я думаю про них, бо я є священик для них. Я знаю, що я їх теж дуже люблю. Особливо тих хлопців тут, і то надзвичайно. Я розумію, що це є ласка Божа. Що би виховати тих юнаків тут, щоб вони стали тим, ким потрібно стати для цього народу - їх треба любити. Бо тільки любов виховує у них ті властивості, які вилікують душу українського народу. І все, що я робив - то старався їх любити, розуміти і помагати. І вони мені вернули любов'ю за любов. Тільки я не очікував, що це досягне таких розмірів. Але я вдячний Господеві, бо це будує і мою віру, помагає в моєму духовному житті, хоч, напевно, і обтяжує, бо вимагає часом більше, ніж я можу дати.

- Ви об'їздили багато країн світу і знаєте проблеми молоді не тільки тут, в Україні. У тій ситуації, в якій ми знаходимося тут, в Україні і в цілому світі, який морально деградує, велика моральна криза охопила світ. Зрештою про це наголошує Св. Отець Іван Павло II, євангелізація, яку він провадить, зокрема спроби через неї навернути Європу до правдивої християнської віри підтверджують це. Отже, яка головна проблема молоді нині, що стоїть їй на заваді на шляху до Бога?

- Напевно, що є спільні риси, коли говориться про проблематику молоді на Заході і в Україні. Але я би сказав, що українська молодь є специфічна і то дуже специфічна. Я зараз працюю з молоддю у Югославії, але це зовсім не те, коли я працював з молоддю тут, в Україні. Там праця йде набагато

важче, набагато менше успіхів.

Перша різниця - це є сама душа. Українська Душа є специфічна, вона є дуже ніжна, вразлива, на неї легко вплинути. Вона сама за своєю природою є скерована до чогось, що є гарне, що є краса, і що є світле, і таку душу легко до Бога привернути.

Весь Захід є перейнятий матеріальністю, та матеріальність наповнила їхню душу так, що вона є дуже тяжка. Натомість українська душа є дуже легка. І тому, коли Ви працюєте з молоддю українською, її не треба багато переконувати. Їм треба сказати щирі слова, і вони зараз зрозуміють все.

На Заході то не так. Ви мусите мати купу аргументів, і вони дивляться на Вас з недовір'ям. Ви їх переконуєте, а вони кажуть: "Та може то і так, але нам добре і так". Хоч треба працювати і можна відкрити і у них ті властивості, які для української душі є природні, вроджені. І на Заході треба відкривати ті властивості, бо і вони потребують спасіння.

Але хочу сказати, що для мене набагато легше тут працювати. Можливо тому, що я теж є Українець, можливо тому, що я є відчутливий і десь є співзвуччя.

- Захід є повздержливий щодо якоїсь харитативної допомоги для нас. Але зате із запалом приносить сюди увесь свій бруд. І це своєрідна політика. Бо якщо раптом Україна запроменує спосіб буття, відмінний від їхнього, люди почнуть ставити запитання. Тому іде психологічний наступ на саме українство, на українську душу з тими її властивостями, про які Ви згадували. Її хочуть змінити, викривити і покалічити.

Які чинники можуть бути вироблені і Церквою, і державою, щоб вберегти нашу молодь, наше майбутнє від фальшивого способу буття, який підсуває нам Захід?

- Я думаю, що нам буде важко вберегти Україну від тих негативних впливів, але те, що ми можемо робити - це просвічувати, освідомляти людей, давати їм правдиві речі у правдивий час. Я спостеріг: у нашій священичій праці є дуже важливо, щоб кожен священик сказав правдиві слова на правдивому місці. І на час. З дечим можна спізнитися, дещо можна не так сказати, попросту не у властивий спосіб, і молодь може відбитися від Церкви, може відійти від того священика, може відійти від Служби і проповіді. І залишиться сама у своїх пошуках. Тоді на неї легко вплинути будь-кому. Нам би треба було на час показати правдиву дорогу і правдиві ідеали. І щоби та молодь знала розбиратися на вартостях. Щоби вони знали, що скільки вартує. Не можна сказати: "Я Вас замкну, і бруд не торкнеться Вас". Того не можна робити. Ті часи вже минулися. Молодь буде стикатися із Заходом у його найгірших і найнегативніших

Нам буде важко вберегти Україну від негативних впливів, але те, що ми можемо робити - це просвічувати, освідомляти людей, давати їм правдиві речі у правдивий час. Я спостеріг: у нашій священичій праці є дуже важливо, щоб кожен священик сказав правдиві слова на правдивому місці.

І на час.

формах, але їх треба зробити здібними самим оборонитися, відпорними на гріх. І властиво не тільки це. Можливо, Господь бажає, щоби ця душа, така гарна, яка мене надзвичайно захоплює, українська душа, яка має надзвичайні духовні здібності, які тільки треба розвинути, яких наші люди повинні стати свідомими. Свідомими того, що властиво вони є покликані помогти рятувати Захід. Наші люди є надзвичайно сильні, надзвичайно, тільки не є свідомі того. Нема нікого, хто б їм це пояснив. Мені важко приходиться, коли чую, що приходять до Югославії дівчата з України, які працюють по різних барах... і т. д. Сумно. Подумав у тій хвилині, як можливо це? Чому не прийдуть такі душі, які хочуть помогти тому народові і рятувати його, а не кидають його ще глибше у гріх. І, властиво, я подумав собі про тих хлопців, які є тут, у Крехові, і багато тих юнаків по Україні, які на одне тільки слово готові піти. І скільки разів я стрінувся в Україні з такими хлопцями-юнаками, котрі почули 2-3 слова на проповіді і вже приходять до монастиря і віддаються повністю під провід. За кілька місяців вони здобули такий успіх у духовному житті, зробили такий поступ, що я ще у світі такого не бачив. І, властиво, я ніде не бачив більшого чуда, як тут, у Крехові: то є чудо Боже. Їх так легко можна вести, їх так скоро можна вести. Але знову кажу, все залежить від священиків, від свідомости, від їхньої любові і посвяти до тих юнаків, до молоді і до цілого народу. Не є важливе відбудувати найскоріше храми, не є важливе їх позолотити, поставити іконостаси і золоті ікони - важливе позолотити душі.

Те все, що ми робимо зараз, то є дуже скромне у порівнянні з тим, що можна було б зробити, коли б ми найперше посвятили увагу вихованню душі.

(Продовження в наступному номері).

Інтерв'ю взяла Анжеліка ТАТОМИР

ДО КРЕХІВСЬКОЇ ОБИТЕЛІ

Крехів - це чудо. Це Святиня українського народу, святиня історична і святиня сьогодення. Скільки людей сьогодні тут, у цей паломницький день. Це місце стає другим Людром. Про нього вже чути у Європі. Саме місце дихає святістю, тут особливе осяяння, особливий трепет. Тут люди приїжджають, щоб зустрітися з надприроднім, з Богом. Це місце очищує думки, душа розливається у красі і черпає надхнення. Це місце притягує і я вдячний Богові, що маю можливість працювати тут, для монастирської церкви. Те, що тут твориться сьогодні - залишиться на віки.

Ігор КОСИК

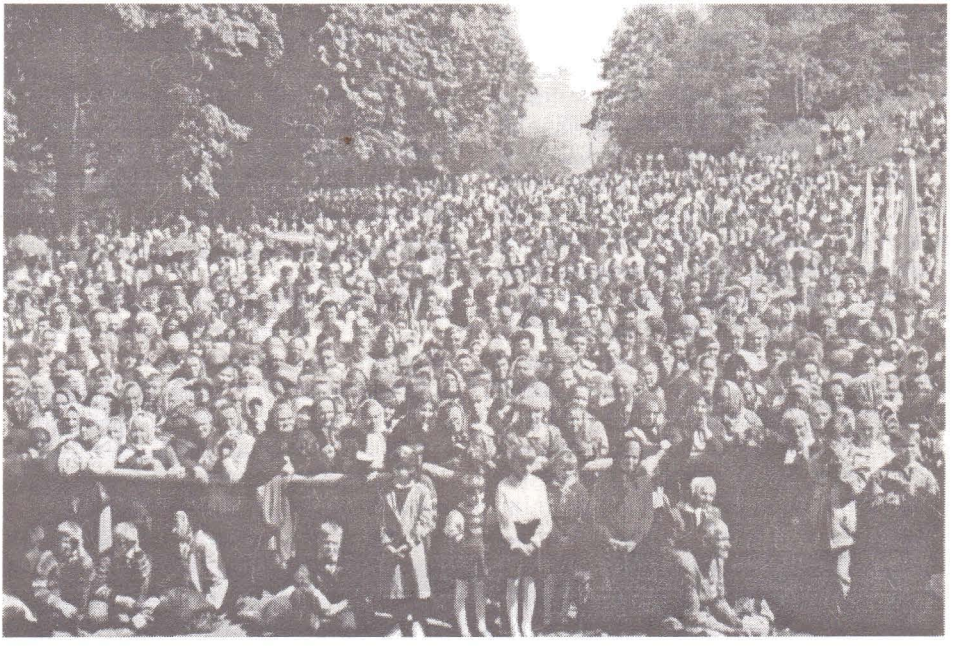

Владика МАРГІТИЧ:

Благодать Св. Духа нас зібрала сьогодні у цих святих місцях. Можемо підкреслити Соборність нашої Церкви на українській землі і одночасно нашу українську соборність.

Коли говоримо про єдність, не можемо забути про єдність Церкви. Церква є єдина, Свята і більше церков бути не може. В нашому народі вона завжди займала поважну роль.

Сьогодні ми стоїмо на економічній руїні. Перед нами є завдання відновити нащу духовність і нашу державу. І тут християни не повинні і не можуть стояти збоку, або осторонь. Вони не можуть дозволити ворогам християнства і цілого нашого народу цей народ знищити. "Віддайте кесарю кесареве, а Богу Боже" - не можемо забути цієї мудрості. Тому, хто як може - молитвами, добрим словом, доброю порадою, добрим ділом включаймося в життя, яке точиться навколо нас. Національна свідомість має будуватися на релігійності. Християнство і Патріотизм - речі нероздільні. Тому завдання кожного з нас - молитва і активна участь у справах держави.

Сьогодні народ сам має можливість вибрати собі кесаря. Коли, на цьому відпусті я бачив таку масу народу, сотні людей, зроджується в мені велика душевна радість і заохочує до єдності.

Благословення народу сходить через Церкву Христову. Христос - це Визволитель. Він визволяє не тільки з тих форм неволі, які попридумувало людство, але щонайосновніше, з неволі духовної.

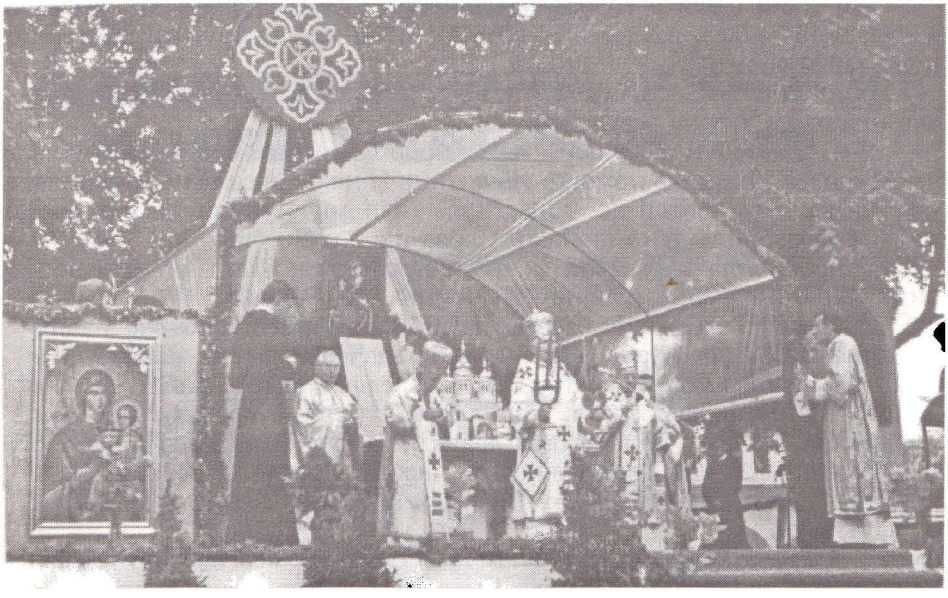

Фрагмент Архиєрейської Служби Божої під час відпусту у Крехові.
Фото с. Арсенії РУДИК, СКСА

Представник президента по Львівській обл. п. ДАВИМУКА:

Ми завжди з великою радістю відвідуємо Крехівський монастир і радіємо його відновленню, поширенню діяльності і зростанню його сили. Він стає великим, потужнім осередком культури і джерелом духовності. І сьогодні ми мали чудову нагоду відчути це, відчути велику потребу людей зблизька і здалека прийти сюди і вдихнути це повітря святості, очиститися.

Церква сприяє духовному зростанню народу. Без усталеної віри не буде єдності. Тому Церква і монастирі повинні зростати і розбудовуватися швидше як державні установи.

У цій важливій діяльності велика роль чинів, а особливо, Василіянського чину, який статечно, настирливо, переконливо утверджує віру нашого народу у цей непростий період, який ми тепер переживаємо. Те, що діється у нашій державі вимагає багато сил. Перед нами ще пустинна дорога. І ми маємо її достойно перейти, вірою і правдою. І Церква має бути нашим провідником, золотим ключиком до неба!

Хочу, зокрема, подякувати ігумену отцю Теодозію за його знамениту працю, за велику жертвенність для нашого Українського народу.

ВІДКРИТИ ДВЕРІ НАШОЇ ДУШІ

Корнелія Губенко, Коломия:

Ми їхали сюди у Крехів на відпуст і мама одного хлопчика дуже жалілася і плакала, що вже пів-року як дитині стало крутити пальчики і перестав говорити.

Вона, п. Марія, об'їздила вже багато місць, багато лікарів відвідала, але нічого не давало результату.

Я не знаю як це Вам передати, я просто помолилася і щиро просила св. Миколая Угодника помогти тій дитині. І знаєте, я сама не сподівалася, вже на самому під'їзді до монастиря, коли ми ступили на цю землю, дитина заговорила дуже швидко. Слова просто зістрибували з уст.

Я промовила таку молитву, вона проста, але направду має велику силу, якщо її відмовляти щиро з вірою і чистою душею.

Боже, Боже! Ти на високім небі. Стань Ти мені в помочі, у моїй потребі. Оздорови рабу Божу... дай їй здоров'я, щастя, радість, а я буду так щиро молитися. Твоє серце, Господи, буде м'якшитися. А я буду так молитися, як та Магдалина - то буде прощена вся моя провина. Бо наші душі гріхами покриті, за наші душі Кров Христову пролито. Як я маю за ті душі дбати, щоб їм в пекло не попасти. То я буду під тим Святим Хрестом молитви говорити, щоб ці душі навіки врятувати.

Матінко Божа, Ти на високім Небі сяйво зсилаєш на нашу землю, сонечком пригріваєш. Матінко Божа, ти благословенна, поклін Тобі віддає уся вселенна і я віддаю, бо я від Тебе Божу ласку маю. І я за ту ласку буду пам'ятати і Тебе, матінко, буду прославляти. Матінко Божа, візьми за свою дитину рабу Божу... вона коло Тебе ніде не загине. І це життя буде щасливо проживати, бо над її головою стоїть і охороняє Божа Мати.

Нас Господь веде до віри через великі страждання, терпіння і болі, через слабості і через дітей наших. А в сім'ї того хлопчика мала віра, не знають молитви, не ходять до Церкви, а дитина Богоугодна і ця дитина ще Бог дасть буде священиком. Після тої молитви я просто попросила, щоб Господь Бог показав свою силу, що Він є на цьому світі, простими словами. Щоби Миколай Угодник, який у цей день має свою силу і

право ощасливив цю Родину, аби віра Господня увійшла у цю родину через дитину. І я не чекала такого результату, що Господь і Матінка Божа і Миколай Угодник поможуть, зішлють велику силу. Дитині перестало крутити пальчики, він почав вільно рухати руками і говорити.

Ісус Христос, в якого не завжди люди вірять, бо 70 років вчили нас атеїзму, забороняли молитися і душа стала темна, тяжка. А через молитву душа і тіло очищаються і тоді дух входить у людину, ласка Божа оздоровлює її.

Я хочу побажати людям навчитися молитви. Через гріх ми стали глухі і сліпі - не чуємо і не бачимо. Тому Бог часто посилає терпіння - бо як інакше заговорити до сліпих і тих, що не хочуть чути.

Через терпіння Він веде нас до світла і на цій дорозі одежою нашої душі має бути молитва. Вона здібна відкрити двері нашої душі, і тоді туди увійде Христос, сонце і щастя.

о. Йосафат ВОРОТНЯК, ЧСВВ:

"НЕМАЄ ЛЮДИНИ, ЯКА Б НЕ МОГЛА НАВЕРНУТИСЯ"

Трудно заглянути в людські душі і оцінити які плоди принесли ці відпустові дні. Очевидно, що Всі поспішають на відпустові місця з якимись тягарами, тягарами завжди духовними і коли закінчується відпуст видно радість, видно відлегу на людських обличчях. Це означає, що Божа ласка вдіяла те, що люди і сподівалися. Найосновніше бувати на тих відпустових святих місцях, які так якось запечатані вірою попередніх і наших поколінь, що людина підносить свого духа вже тільки тим, що прийшла на ту Крехівську гору, хресну дорогу, на те джерело. Але багато важливішим є той молитовний дух і ті набоженьства, проповіді на Хресній дорозі, які людей настроюють в доброму напрямі, у напрямі навернення, зміни життя. Важливо, що тут було дуже багато сповідників, багато нагоди до святої сповіді. Не треба чекати у чергах, так як то було перед великодними святами.

Людям не було важко і цілу ніч відбути на нічнім чуванню, на тій молитві, бо вже душа була легша і вже якось легше до них доходило і те слово Господнє: "Слухай сину, слухай дочко, тобі треба нести твій Хрест. Тобі не треба на нього нарікати. Ти вернешся до своїх болей, своїх недуг і проблем, які є в родині і твоєму житті, але ти будеш їх по-іншому сприймати, будеш їх лекше зносити".

- Ви розмовляєте з різними людьми, які приходять до Вас на сповідь. Як Ви думаєте, чому рано чи пізно людина неодмінно приходить до Бога, чому вона починає за Ним шукати і тоді, коли в її житті абсолютна безвихідь, коли вона стає нікому непотрібною і ніхто не хоче їй помагати, вона звертає своє обличчя до Бога? І цей поклик в її серці є вічний, його нічим не можна погасити. Навіть тими десятиліттями атеїзму. Я бачила сьогодні тут багато

молоді. Яка вихована без Бога і раптом такий вибух релігійності. Чим це є зумовлене?

Власне той досвід фальшивої дороги, ті фальшиві стежки, якими довший час людей провадили, а багато людей самі собі таку фальшиву стежку вибирали, побачили, що прийшли в нікуди. Не дали ані спокою, ні радості і це народжує у людей думку, що треба шукати іншої дороги і трохи довіряти тим, які ту дорогу показують.

Більшість людей якось не має ані відваги, ані довір'я до свого власного пароха. Бо Ісуса однаково можна приймати в кожній парафії і з рук кожного священника, в кожній церкві - пресвята Євхаристія всюди та сама. Люди відчувають, що тут, на тому місті, де так багато людей зійдеться, де так багато священиків, монахів, що їм буде легше Бога стрінути і з меншим упередженням вони відкриваються і стають на ту дорогу, яка є завжди та сама: "Навернися. Вір в Євангеліє. Зміни своє життя і опісля змінеться все навколо тебе".

Молодь теж вже випробувала ту фальшиву стежку, а тепер на щастя, ще замолоду відчули, що треба інакшої дороги шукати. І знаходять, окремо її знаходять при монастирях, де глибше відчувається той Божий дух і той дух Божого Світу, якого вони не знали - знаходять те, чого вони в глибині серця прагнули.

- Христос не просто виправляє людину, але очікує від неї, щоб вона цього забажала з власної волі. Чому так є?

- Христос міг би зробити чудо і сам направити людину, з середини. Але тоді, властиво, людина б не мала ніякої заслуги, і це означало б, що вона немає ніякої вини. Тим часом як гріх - є добровільне, свідоме порушення закону любові, закону Божого і так само навернення з гріха мусить бути чимось добровільним і свідомим. "Я хочу, хоч мені не хочеться з природи, але хочу своєю волею, бо знаю, що це воля Божа, це прояв любові Божої, який мені вийде на добро. Я хочу змінити своє життя і хоч моїх сил не вистачає, але: "Вірую Господи, поможи моєму невірству". І тоді людина властиво міняється.

Христос очікує від людини її власного вибору, бо він знає, що вона є свобідна. Нема такої людини, що не може навернутися. І якщо вже є так, що людина не може виправити вдіяного зла, бо це прямо неможливо, але це може зробити ще бодай цей жаль, це бажання. Бог настільки добрий, що не вимагає від людини направити зроблене, але осмислити і признатися йому і собі, що коли б мав те життя перейти ще раз, такого більше не зробив би. Ці всі наші недоліки, промахи, прогріхи образили першою мірою нашого найбільшого приятеля, який нас найбільше любить - самого Господа Бога. Тому визнати перед ним свої провини - це є совершенний жаль, і він, властиво, робить чуда. Бог тоді людині все прощає і привертає їй свою ласку.

За кожен гріх, кожну дурницю, яку людина в житті зробить, треба покутувати, а часом і дуже дорого платити. Але це не означає, що Бог не простив їй, чи не любить її, що на щире її покаяння він залишається глухим.

Кожна хвилина щирого почуття жалю дає негайне прощення. Це означає, що у будь-яку хвилину людина може полікуватися духовно. Милосердя Боже далеко перевищує наші заслуги. Але вчинений гріх має свої наслідки і людина мусить їх спокутувати, навіть коли має вже Ісуса в серці. Це є проба її щирості і любові до Бога.

❑ Не вважай на тіло, не шукай усіма можливими способами його добра! Не зітхай за здоров'ям, красою, вживанням розкошів, довгим віком! Не пбдивляй грошей, слави і влади! І все, що служить тобі до цього дочасного життя, не ціни так високо, щоб, дбаючи про них, не занедбав свого вищого життя. Але уважай на себе, себто на свою душу! Її прикрашуй, про неї дбай, щоб своєю дбайливістю усунути з неї всякий бруд, який чіпляється її через гріх... Не прив'язуйся до смертного, наче б до вічного й не горди вічним, наче минущим! Не оглядайся на тіло, бо воно минається. Дбай про душу, бо вона безсмертна!

Вас. В., (Уважай на себе).

ТИХИЙ МУЧЕНИК

В історії Католицької Церкви є багато оборонців своєї віри. Одні з таких оборонців сміло йшли на муки і смерть, щоб дати свідоцтво своєї віри. Їх різними тортурами хотіли зломити, залякували муками, а коли це не помагало придумували для них найрізноманітніші биття, каліченння, відривання то вух, то носа, то пальців, а то зовсім рук і ніг. Коли вже кат задовольнив своїх панів видом катування, а катований, зомлілий не відчував болючих ударів, кат його добивав. Інші гинули відразу від меча, чи через повішання, чи спалювані вогнем. Так засвідчували свою віру безчисленні знані і незнані мученики.

Інші, наслідуючи Св. Павла, який мав засаду, що вмерти мученичою смертю краще для себе, але деколи ліпше жити для оборони і піддержки інших.

Хоч він і мав таку засаду, то все-таки прийшла година, що і він схилив свою голову під катівський меч. Відрубана голова впала на землю, покотилася і три рази підбивалася, поки не затрималася вже нерухома. Сьогодні у Римі показують ті місця, з яких витікає вода і які називають трьома фонтанами.

Але були в історії Церкви й інші, тихі мученики, які довгі роки жили гнані за віру. У постійнім психічнім терорі жили і ті, хто їм помагав. Кожен шелест коло їхньої хати викликав думку: "Вже йдуть!". А серце б'ється, здається розірве груди. Це також мученики, але тихі.

До таких тихих мучеників належав Бл. п. о. Северин Гнатюк ЧСВВ. Вигнаний з василіянського монастиря у Добромилі, лишився серед людей, бо вважав, що це буде краще для людей, як будуть мати поміж собою католицького священика. А значить, можливість користати із скарбів, які Христос зложив у їх руки: сповідь, Святе Причастя, приготування хворої людини та підтримка її на шляху до щасливої вічності.

Знав він, що буде переслідуваний, певні того були і люди. Хто ж його прийме, хто ж не буде лякатися спільної долі з ним? З такими думками відправляв прощальну Службу Божу. Вкінці клякнув ще на хвильку подякувати Ісусові за цей дар Святої Євхаристії. І здавалося йому ліпше отак зараз впасти і переступити

поріг вічності. Бо як стане на ноги, куди ж скерує свої кроки? І тільки піднявся з колін, як відразу підходять кілька жінок, які брали участь у Службі Божій і бачили як хвилювалися його груди. Одна з них каже: "Ходіть до нас". А він відповідає: "І ви не боїтеся? Жаль мені вас. Через мене і ви скуштуєте нагороду, яку обіцяв Ісус переслідуваним за правду, а ось вона: "Бо їхнє Царство Небесне" (Мт.6.10). Ходіть з нами".

Отець став на коліна і довго молився вже останній раз у житті перед головним престолом. Встав і вийшов з жінками. Коло дверей ще раз повернувся до престолу,

На світлині: о. Северіян Гнатюк другий зліва. Під час висвячення у Перемишлі 27.12.1942 р.

горя". "Отче, - відповіла жінка, - хіба не Ісус сказав: "Хто вас прийме, прийме мене" (Мт.10.40).

Отець Северіян мав чутливу вдачу. Від тих слів сльози радості поплили з його очей і горло стиснулося - не міг заговорити. За хвильку сказав: "Не сподівався того, що ви в моїй особі приймаєте Ісуса до своєї хати. Дякую Господеві за таку вашу живу віру. Але пригадую вам і такі слова Ісуса: "Переслідували мене, і вас будуть переслідувати" (Ів.15.20).

"Отче! - сказала Олена, - дозвольте нам здобути в Бога перехрестився з поклоном вже без надії ще коли-небудь стати перед ним до Безкровної Жертви Господу Богу.

До Волошинів у селі П'ятниці незабаром навідалися представники КГБ. Заявили, що хочуть бачити Гнатюка. Їм сказали, що той хворий і в ліжку. Вони наполягали. Олена каже: "Я вам не раджу. У нього щойно відбувся вибух крови". КГБ більше не питало, а просто повалило до другої кімнати. Отець лежав на ліжку, біля нього на підлозі мидниця залита кров'ю. Чоловік з КГБ щось говорив, але

отець не відповідав.

Такі відвідини бували часто. Заставали отця завжди у ліжку. Нарешті захотіли його позбутися, вислати на Сибір. Прийшли з лікарем Покуцою, який його лікував. Той при них зміряв гарячку, поглянув на закривавлену постіль і сказав, що людину у такім стані не можна рухати. Через кілька днів прийшли знов, але вже зі своїм лікарем, жінкою. Вона послухала груди, зміряла гарячку, перевірила пульс і сказала те саме, що лікар Покуца. Вони все-таки не відступали від свого плану. Старалися залякувати лікаря, щоб він їм видав справку, що здоров'ю Гнатюка не грозить небезпека, якщо він переїде до Дрогобича. Лікар на те не пішов. Він сказав їм: "Ви не хочете нести відповідальність, якщо він помре. Хочете спихнути на мене".

КГБ-исти злилися, поки не скінчилася депортація, вивезення людей з Галичини на Сибір, або інші віддалені місця. Обставили дім Волошинів сексотами. Нераз серед ночі зривалося гавкання псів. То чуйна КГБ-истська вахта підходила під вікна підглядати, чи не збираються до отця люди. Бувало так, що підглядач цілу ніч чатував на дереві коло хати. А отець Северин тремтів увесь час перед небезпекою арешту і вивезення. Тремтіла Олена Глуха і її рідна сестра Ольга Іванівна Волошин, тремтіли її діточки Юра і Мирослава. Кожна поява в селі КГБ-истів вкорочувала їм життя. Померла Олена, померла Ольга. Мирослава вийшла заміж і жила у хаті свого чоловіка. Юра оженився і з дружиною Любою доглядали отця. Приходила і Мирослава їм допомогти разом зі своєю донькою Лесею. Отцю трохи покращало. Голова колгоспу порадив йому стати на роботу. Доручив йому закласти сад. Отець прийняв пропозицію і коло дороги, як їхати з Самбора, перед селом розквітнув сад.

Так звана гласність осмілила отця Северіяна відправляти Службу Божу в Церкві. Одної неділі, як вірні вертались з Церкви додому, а отець ще затримався, напали на нього намовлені люди і побили. З того часу здоров'я його швидко погіршувалося. Отці Василіяни хотіли його забрати до монастиря, але Леся, Люба, Мирослава та Юра просили залишити його у них і обіцяли якнайпильніший догляд. Хотіли щоб отець, який прожив у них більше, як 45 років, з їхньої хати перейшов до Отця Небесного і там був їхнім покровителем. Рятували його життя і згадуваний вже лікар Покуца і Роман Яєчник, але даремно. Від Божого вироку не втечеш. Отець помер 22.III. цього року. Похоронили його на монастирському цвинтарі в Добромилі. Перед похороном тіло його внесли до зруйнованої Церкви. Там відправилася за нього Сл. Божа, якої він був німим учасником. І це був його останній побут у тій Церкві, з якої тіло пішло в землю дожидати воскресіння мертвих, а душа до дому Небесного Отця почути з уст Христових: "Прийди слуга добрий і вірний, увійди в радість Господа твого і там молися за тих, кого оставив на землі: за дім Волошинів, за села - Пятниці, Тарнаву, Поляну, Добромиль, за поширення і закріплення католицької віри і за Державу Українського народу.

Від людей йому слава, у Бога - нагорода.

А від нас - отців Василіян - щира подяка всім, що його доглядали.

о. Дем'ян БОГУН, ЧСВВ

"ТОЙ СВІТ" у нашому світі

■ *Загадка Я і ТИ*

"Шукатиму я того, Кого любить серце моє"
(Пісня пісень 3, 2).

Найбільший доказ, що ми не випадкові творіння природи - це загадка любові, загадка ненаситності нашого серця. Ця любов у людському житті в абсолютній необхідності зачинається любов'ю дитини до матері і батька, в любові батьків до дитини, розвивається в любові до найліпших друзів, розквітає до великих розмірів у подружньому житті, але до повної сили і краси дозріває лиш у найсердечнішому відкриттю себе до вічного ТИ у Бозі.

Як дуже людське Я відказане на інше ТИ, з яким свідомо і підсвідомо, гніваючись чи люблячи веде постійно діалог, треба лиш пригадати собі, як ми і вдень, і вночі словами, або лиш думками все перебуваємо з іншими, шукаючи їх признання, співчуття, вирозуміння і т. д.

Мабуть найкраще той вічний діалог під натхненням св. Духа записаний в книзі Св. Письма автором "Пісні пісень". На перший погляд, це ідеально проведена любов двох закоханих, але при уважному читанні кожен побачить, що тут втягнено у розмову всю природу, всі створені краси, всіх братів і сестер, царів, батьків, простих пастушків і сто років ночі. Та розмова ведеться в потаємних кімнатах, на рогах вулиць, в загородах і винницях, але любий видніє всюди:

«Он він стоїть
за нашою стіною,
крізь вікна заглядає,
крізь грати зазирає» (2,9).

А Обручник може повторяти лиш одні слова:

«Яка ж бо Ти прекрасна,
моя люба!
Яка ж бо Ти прекрасна!»

Але коли пригадаємо, як рідко і як скупо проговорюються ці слова і між найбільше закоханими, як часто слова найбільшого людського приятелювання забуваються так, мовби їх не було, як часто діти стають тягарем для батьків, а діти про любов до батьків взагалі забувають, тоді виникає питання: КОГО ВЛАСТИВО МИ ШУКАЄМО ВСЕ СВОЄ ЖИТТЯ І НЕ ПЕРЕСТАЄМО В НЬОГО ВІРИТИ, НАДІЯТИСЬ НА НЬОГО, І ЧОМУ НАЙБІЛЬШЕ НЕЩАСТЯ НАШОГО ЖИТТЯ, - ЦЕ ПЕРЕСТАТИ ВІРИТИ В ЛЮБОВ?

Об'єктивно говорячи, найбільшим гріхом цієї землі - бо він вже ніяк не дасться направити - є відчай і самогубство. Але коли настає цей гріх? Лиш тоді, коли хтось розчарувався у всякій людській доброті, коли вже не вірить ні в яку любов! ЦЕ СТАН ПОВНОЇ САМОТНОСТІ, коли родиться почуття, що руку вже ні

до кого простягнути, і вже тобі теж ніхто не простягне руку допомоги. І все це лиш підкреслює факт, як ми у всьому відказані на Бога і як конечно навчитись вести все життя постійний діалог з тим, хто до нас сказав: "Чи може покинути мати свою дитину? Але якби вас покинула, Я вас не покину. Я вас голубити буду на своїм лоні і до серця пригортати. Бо я на своїх руках записав вас собі". Отже ясно, Творець як творець всього існуючого більше зв'язаний з нами, як ми зв'язані з іншими твореннями. І ми більше повинні чекати від нього, ще повинні любити Бога та надіятись на Нього, як інші творіння. Тому ці слова: "Хто любить батька, матір більш, як Мене, не є Мене достойний".

В діалозі Я - ТИ всюди шукається рівного партнерства, рівної гідності, або принаймні можливості обдарувати чимсь одне одного. Мати, даруючи дитині більше дістає, як тратить. Вона не жаліє пустої своєї молодості, яка ще не була заповнена змістом, вона хоче дарувати себе, щоб жити у віках. Муж, повний сил і енергії, не може бути щасливим, захоронюючи цю силу лиш для себе, але коли навколо нього зачинає розквітати релігія, культура повстають нові доми, впорядковується суспільне життя, аж тоді він відчуває, що жиє повноцінним життям, бо він зачинає жити в других і для других, і може колись сказати: "Я весь не помру, я поставив собі вічний пам'ятник".

Але яке у нас може бути рівне партнерство з Богом? Що ми можемо йому дати? МОЖЕМО ЙОМУ ДОЗВОЛИТИ ЗРОБИТИ З СЕБЕ ТЕ, ЩО ВІН ХОТІВ З НАС ЗРОБИТИ! В цім найбільша слава Творця, що він з нічого міг визвати

до буття цілу Вселенну, а відтак підняти її до своєї гідності, проникнувши її своєю гідністю, своєю любов'ю. Ось чому ВСЕЛЕННА - ОБРУЧНИЦЯ БОГА, на яку він переллє всю свою любов, все своє багатство, всю повноту свого життя. В цьому відношенні і до Господа Бога відносяться ці слова Обручниці: "Я - для мого любого, і до мене звернене все Його бажання" (7, 11). Бог, певно, хоче нашого щастя, нашої досконалості, повноти нашого багатства, нашого життя. Тільки у чому воно може полягати? Ясно, що лиш у повному відданні себе вічному ТИ, яке може заповнити всі слабості, прогалини, недостачі нашого буття. Отже, Бог нічого іншого не хоче від нас, лиш жити повною правдою, знати, що

ми лиш творіння, що ми нічого не маємо від себе і для себе, що ми можемо щось осягнути лиш упокоряючись, віддаючись на безкорисну службу для наших ближніх, і при тому нічого не приписувати собі, бо правда лиш це: "ВСЕ ВІД НЬОГО, ВСЕ ЧЕРЕЗ НЬОГО І ВСЕ ДЛЯ НЬОГО". Він уділив себе нам в любові і хоче нас прийняти теж лиш через любов, залишаючи всю нашу створеність тут, признаючи, що ми самі від себе не змогли зробити нічого доброго, а що зробили - то все недосконале. ЦІЛЬ СТВОРЕННЯ - ЩОБ БОГ БУВ ВСІМ У ВСЬОМУ! Щоб торжествувала одна досконалість, бо до "неба нічого нечистого не може увійти..." І початок та завершення цього діалогу вже проведено за нас і для нас. Спаситель сказав: "Я ВСЕ РОБЛЮ ТЕ, ЩО ПОДОБАЄТЬСЯ ОТЦЕВІ". А Мати Божа сказала: "ОСЬ СЛУГА ГОСПОДНЯ, ХАЙ СТАНЕТЬСЯ МЕНІ ПО СЛОВУ ТВОМУ!" З цього ясно, що провадити молитовний діалог з Богом, втягаючи у цей діалог все наше життя, всі наші відносини до людей і інших створінь, але не тратячи з очей ЄДИНОВАЖНОГО - ВІЧНОГО "ТИ" БОГА, є головним завданням нашого життя.

о. Павло МАДЯР, ЧСВВ.

о. Іван МУЗИЧКА

ПЕРША ШКОЛА

В історії нашого українського релігійного виховання відіграла велику роль ікона - і в родині, і в церкві на іконостасі, який був першим образковим катехизмом і для дітей, і для старших. А образи читати може й неписьменний! Кожна мама знає, що ікона - це її перший посібник в науці про Бога. Я подивляю наших матерів, що в

такий простий спосіб потрапили прищепити дитині почуття Божої присутності в родині, свідомість про Божу доброту й замилування до молитви перед іконою.

Наведу тут для підкреслення цитату про те значення ікони в українськім християнськім вихованні. В 1966 р. появилась у Києві повість Григорія Тютюнника "Вир". У ній є цікавий епізод, який може необачно пропустив цензор. Дорош - партприкріплений до колгоспу в селі Проянівка - йде на перший свій нічліг до місцевого активіста. В хаті господинею є його глухоніма сестра, й він несподівано довідується і бачить, що вона релігійна та побожна й тому зі здивуванням питає, як їй, глухонімій, прищепили віру в Бога. Брат розповідає йому: "Наша мати після смерти батька зробилася дуже побожною й кожного вечора заставляла нас молитися. Я молитву шепчу, а Санька на ікону дивиться. З мене святого не вийшло, а вона, бачите, залишилася віруючою. А вчила її мати дуже просто: знімала ікону... й показувала на небо, пояснюючи жестами, що той бородатий святий там живе. Коли йшов дощ, сніг або блимала блискавка, вона говорила, що все те робить той бородань, і заставляла цілувати його..." (стор. 175).

Очевидно, це написане в тоні, щоб кпити з релігії і релігійних почувань, але, з другого боку, автор в знаменитий спосіб вказав, як душа прагне і знаходить Бога, а при тому насвітлив знаменито роль ікони в релігійнім житті нашого народу в цій же саме родинній школі.

Релігійність родини має велике значення у вихованні. Це стверджують усі виховники здорової думки. Занепад релігійности в суспільстві починається занепадом релігійності в родині і з тим починається занепад і найкращого суспільства. Ми, українці, у тому доброму положенні, що маємо свій окремий обряд, ним ми відмінні від латинського чи протестантського середовища, і це дає нам багато виховних можливостей в родині. Із обрядом пов'язані різні наші звичаї, релігійні практики, і за тим стоїть велике минуле нашого народу. Тому дуже важливою річчю в практикуванні релігійності в родині є святкування неділь і свят.

Недільна Служба Божа повинна бути важливою родинною подією, в якій уся родина бере дуже поважно й активно участь. Який чудовий образ бачити цілу родину, що йде разом на Службу Божу, а навіть в церкві стоять разом і, як родина, беруть участь у Богослуженні. Родина має жити літургійним роком і святкування таких свят, як Різдво, Йордан, піст, Великдень, Зелені Свята й ін. мають бути замітними родинними подіями.

Панцером, який оберігає націю від асиміляції і духової заглади, є її власна культура. Національна культура є найважливішим елементом ідентичності даної спільноти. Тому плекання рідної мови і пісні, звичаїв, побуту, мистецтва і науки є найбільшою потребою української спільноти в сучасну добу. Виховання української дитини мусить проходити в українському культурному кліматі. Тому сприянню поширення української книжки, доброго журналу, підтримці науки і мистецтва треба надати великого значення.

Галина КОРНЄЄВА

МІЖ ВЛАДОЮ РОЗУМУ І ВЛАДОЮ ПРИРОДИ

■ ***Церква про трансплантацію органів людини***

Сучасний розвиток біомедичних наук призвів до парадоксальної ситуації. Наукові досягнення в таких галузях, як молекулярна біологія, біофізика, генетика, кардіохірургія, генна інженерія покликані служити здоров'ю та життю людини, але ці ж знання відкрили несподівані можливості для маніпуляцій, зловживань і навіть комерції.

Ось приклад: **"За фінансову винагороду чоловік продасть будь-яку частину тіла людині, що потребує операції"** - таке оголошення з'явилося в каліфорнійській газеті "Трібюн". Для письменника-початківця Робіна Кука, на очі якому ця об'ява випадково потрапила, вона стала справжньою знахідкою. Цю тему він поклав в основу свого медичного

детективного роману "Кома", який приніс автору світову славу і ліг в основу сценарію фільму з такою самою назвою. В післямові до роману Кук писав, що людина, яка дала дивну об'яву, навіть не вказала точно, який орган або органи вона мала на увазі. Найбільш вражаючим є те, що подібне оголошення нікого не здивувало і не занепокоїло.

Оскільки нові технічні явища стосуються людини, то Церква не може не висловлювати свого ставлення до них. Виникає суперечка з приводу допустимих меж втручання в структури людського тіла під час медичних експериментів.

Пізнання і відокремлення структури генетичного коду, позаутробного запліднення, проведення операцій на хромосомах, пересадка тканин і органів - все це створює можливість певної загрози.

Завдяки прогресу біологічних та медичних наук людина має можливість застосовувати ефективні засоби. Нові технічні методи дозволяють людині керувати своєю долею і одночасно спокушають її порушити межу між владою розуму та владою природи. В нашій бесіді не йде мова про повне заперечення авторитетної думки природничих наук. Нас цікавить морально-етичний аспект втручання в людське тіло. Якщо наукові дослідження стосуються тіла людини, то мораль є об'єктом піклування Церкви з погляду на гідність, цінність і призначення людини як Божого створіння.

Коли в 1954 році в Бостоні доктор Муррей першим здійснив трансплантацію нирки, ця подія стала початком нової епохи в медицині. Подальші досліди стосувались печінки, шлунку, серця і навіть мозку. Багатьом вночі снилася штучна людина, досконаліша від справжньої. На щастя, цього не вдалося створити, а досліди пересадки мозку проводилися тільки над деякими тваринами.

В останні роки значного поширення набули дослідження із трансплантації мозку ссавців і людини. Мета цих досліджень - визначити можливості і методи поновлення пошкоджених або порушених функцій спинного та головного мозку. Досліди показали, що клітини пересадженої тканини становлять міцні зв'язки з нейронами господаря, вростають в його нервову тканину і починають розвиватись. Більше того, вони навіть поліпшують стан тканини господаря, якщо вона виснажена. Науковці стверджують, що ці досліди відкривають нові можливості лікування паралічу кінцівок та органів дихання.

Нобелівська премія 1950 року була присуджена двом американським вченим-практикам саме за розробку методів пересадки кісткового мозку і нирок. Пересадка серця - і та вже перестала здаватися чимось неймовірним. Але ця подія викликала обгрунтоване побоювання і сумніви не тільки етиків.

Виникає питання - чи трансплантація серця не порушує прав на життя самого донора, чи не є позаправним втручання в сферу серця, чи не спостерігаються протиріччя в людському тілі? Тут маємо справу з класичною дилемою між донором серця і його споживачем.

Перед лікарем постає складний вибір: погляд на життя потерпілого схиляє лікаря до

якнайшвидшої пересадки, але право на життя потенційного донора затримує цю пересадку до моменту смерті.

Забрати серце від живої людини не можна. Передчасно вилучене серце пацієнта в стані клінічної смерті чи агонії є однозначним вироком до смерті, а тому порушується дане Богом право на життя. Прихильники трансплантації відповідають на це, що єдиним виходом з цієї дилеми є попереднє встановлення смерті донора. Християнська етика стверджує, що донорство пацієнта, який ще не вмер, є моральним злом. Трудність полягає в тому, що не існує абсолютного критерію смерті поза біологічним розкладом, але тоді серце вже не годиться до трансплантації. Тим часом серце має бути отримане раніше, ніж пройде 12 годин. Ніколи немає впевненості, що в цей час пацієнт дійсно є мертвим. Навіть критерій зникнення біоелектричної активності не є вирішальним.

Виникає питання - чи трансплантація серця не порушує прав на життя самого донора, чи не є позаправним втручання в сферу серця, чи не спостерігаються протиріччя в людському тілі? Тут маємо справу з класичною дилемою між донором серця і його споживачем.

Травма, больовий шок, ураження струмом, спазми судин, маса подібних факторів викликають раптову зупинку серця і дихання. В більшості випадків своєчасні міри можуть повернути людину до життя. Що ж таке смерть? Раніше лікарі вважали за кінець життя останній вдих та останній удар серця.

Сучасні експерименти показали, що зупинка серця і дихання не супроводжується миттєвим припиненням усіх процесів життєдіяльності організму. Цей стан отримав назву клінічної смерті. Дослідження виявили, що, скажімо, серце можна знову примусити працювати навіть через багато годин після смерті.

Активність дихання відновлюється до 30-40 хвилин після смерті. Тепер вважають, що біологічна смерть наступає при незворотньому ураженні клітин головного мозку.

Висновок очевидний - доки немає повної впевненості щодо смерті пацієнта, вилучення його життєво важливих органів є морально недопустимим. Закладаючи моральну суверенність людської особи і заосноване на цьому її право на життя, трансплантація серця проводиться завжди в таких умовах, в яких можливо завжди порушення цього правила. Таке діяння з точки зору християнської етики вважається моральним злом. Це не означає, однак, що Церква є проти будь-яких трансплантацій. Морально допустимим є використання органів або тканин з тіла мертвих людей, пересадка органів або тканин за умови згоди донорів. Церква наголошує, що прогрес ні в якому випадку не повинен іти на шкоду людям.

Ніхто, крім Бога, не має права вирішувати, кому жити, а кому померти.

API-Новини

"ХРИСТЕ, СТРІНУТИСЬ З ТОБОЮ..."

Цього 94 Божого року довелося мені у надвечір'я празника Стрітення Господнього служити св. Літургію у новіціятському домі СС. Катехиток св. Анни на Ріо-де-Ареї, біля Прудентополя у Бразилії. Коли вже йшов по проскомидії до престолу, сс. новички почали пісню: "Христе, стрінутись з тобою..."

Мене той спів і зміст тих слів зацікавили, і у вільну хвилину почав я собі міркувати. От праведні Симеон і Анна лише раз стрінулися з Христом, а скільки я разів з ними стрічаюся?

Відповідь ясна: вже стрічався не раз, стрічаюся тепер і ще стрінуся.

1. Стрічався

Вперше християнська душа зустрічається з Ісусом на святім хрищенні. Тоді то, як уважає св. Павло-апостол народів, ми у Христа хрестилися і в Христа одяглися. Це була перша і початкова зустріч із Спасом нашим та Сином Божим і Пресвятої Марії. Що ми винесли з цієї стрічі? Може й призабули, але на те, що сатани вирекшися і прирекли служити Христу та вірити в нього, не сміємо ми забувати.

Друга така зустріч з Христом відбулася вже багато торжественніше та свідоміше на першім святім Причасті. Ми цю хвилину добре

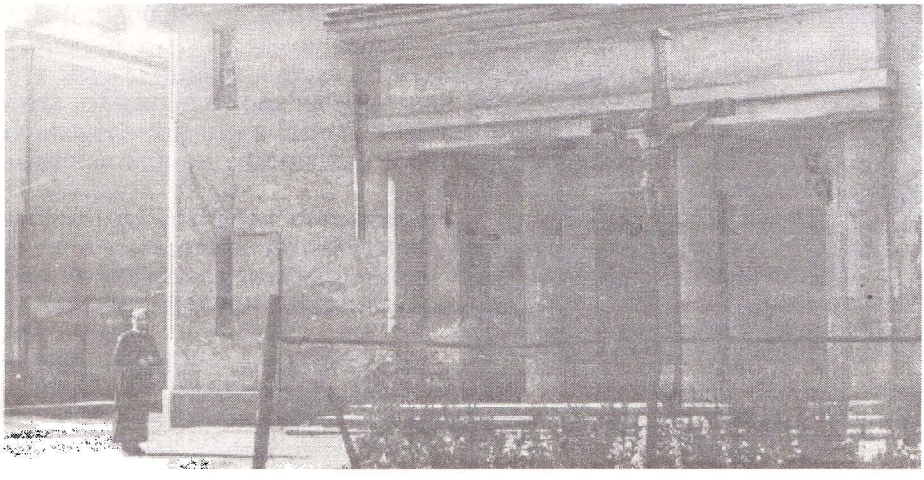

пам'ятаємо, і вона осяює понині наше щоденне життя. Недарма так то родичі стараються зробити торжественною цю подію. Не можна їм брати за зле навіть ті справунки, якими вони, не дивлячися на витрати, намагаються своїм діточкам зробити якнайторжественнішою хвилину стрічі з Господом, утаєним під видами хліба й вина.

Ми навіть тут набагато краще стоїмо, як такий праведний Симеон, бо він тільки на руки удостоївся взяти Спаса світу, а ми його беремо до свого серця, і потому скільки то разів ми на св. Причасті стрічалися з Господом!

2. Стрічаємося щохвилини

Коли ми беремо теперішній час і момент чи хвилину, то теж часто і на кожнім кроці ми зустрічаємо Христа. Та як то? А так, що кожен ближній - це другий Христос. Чи він не каже, оповідаючи про страшний суд, що те, що ви зробили чи й не зробили для отих малих, ближніх, то мені зробили, а може не бажали вчинити. Усюди, де люди, то там, наче тінь, за ними стоїть Христос, і ми вміймо ті зустрічі використати і для нашого добра, і для добра та слави Божої великої!

3. Стрінемося ще з Христом!

Чекає нас ще дві зустрічі з Господом Ісусом у майбутності. Перша - це у хвилині смерти. Чи хто собі того бажає, чи може й ні, а Христос-суддя стане перед душею, яка залишила земну будівлю, і буде її поокремці судити. Як в приязні з Ним - спасенна, а ні, з тяжким нерозкаяним гріхом, проклята.

Окрім цієї остаточної та вирішальної хвилини, ще буде остання всесвітня і страшна для багатьох зустріч з Христом - на страшнім суді.

Дехто вважає, що той суд є злишнім. Раз людину взято до неба, чи й, не дай Бог, відкинуто, то що ще треба і що там інше поможе? Так, але є чимало рацій, щоб відбувся ще й той останній превселюдний суд і небувале та неповторне в історії світу видовище.

Саме на страшнім суді кожен побачить, як то англійці кажуть: хто є хто! Тоді то об'явиться перед усіма поколіннями та всіма людьми хто то мав рацію, а хто її не мав. Хто правильно думав, а хто помилявся. Хто ішов правильною дорогою, а хто скитався манівцями, аж доки вповні не збився з правильної дороги.

Тоді побачимо тих, з яких насміхалися, яких уважали за несповна розуму, на дурних і невдах... Тоді побачимо, що сповняться оті Христові слова, що останні стануть перші, а перші будуть там, де останні. Отому і треба конче того останнього видовища, послідньої зустрічі з Христом-Спасителем!

Тим-то на минулі зустрічі пам'ятаймо, а теперішні використовуймо, щоб Христа в наших ближніх ушановувати, облагодарити і на майбутні зустрічі пильно і з покорою та довір'ям - готуймося...

о. Василь ЗІНЬКО, ЧСВВ

ЗАСЯГ ДОБРОДІЯННЯ БЛИЖНІМ

■ *Євангелист Матєй у 25 главі розказує нам про страшний суд і про речі, за які Бог буде нагороджати і карати. Христос вичисляє добрі вчинки зглядом ближніх: що отим малим зробили, то ви мені.*

Та Христос не вичисляє тут усіх добрих вчинків для наших ближніх. Він тільки натякає на головніші . Ми ж мусимо знати, що в наших обставинах і не дуже то скоро трапляється нам така нагода. От хіба самі не маємо аж так подостатком, а води мало хто й просить. Правда, часом дехто є спрагнений, але вибачте водки, тої ми спраги не сміємо гасити!

Та все ж таки є чимало видів доброчинення, які тут накреслено.

1. - Ми не раз думаємо, що ходити до церкви - це тільки наша повинність зглядом Бога і нас самих та душі нашої. Ні це і прекрасне діло для тих малих. От в Аргентині жив брат двох отців Василіян - Богдан Ваврик на Кілмесі. Він щонеділі брав два автобуси, щоб з жінкою і синами бути в нашій церкві у центрі Буенос-Айресу. Сусіди аргентинці дивувалися чому то той грінго аж так далеко шляється Богу молитися, а самі собі під хатами та й розважалися. Згодом і вони почали ходити до поблизької латинської церкви оо. Салезіян. Вони так внескували: коли той грінок може їхати аж до центру молитися Богові, то чому ми не можемо помолитися в церкві, яка нам під самим боком...

2. - Інший вид доброго діла - це сумлінність у виконуванні свого уряду як праці. В час застою був такий випадок. Хтось так доніс на прикажчика в колхозі, що це таємний священик. І вимагали з району його усунути. Та голова колгоспу поїхав до начальства і каже: «То ви хочете щоб з колгоспу

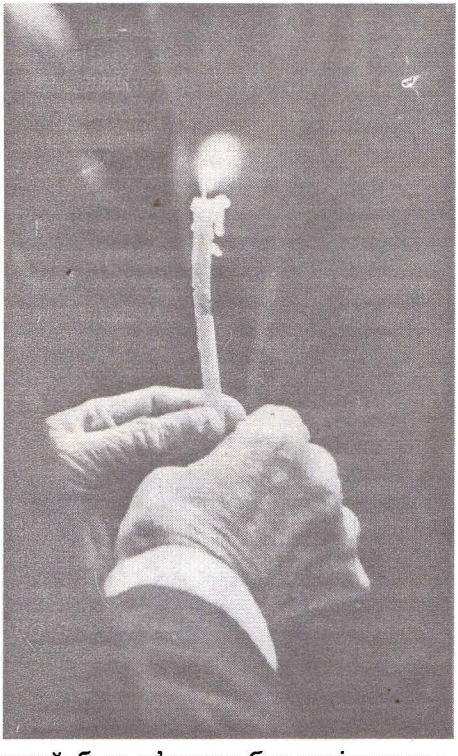

який-будь п'янюга був рахівником-бухальтером, і ми мали збитки». Ясно, що начальство залишило в

спокої священика.

3. - По великих містах на заході є великий клопіт зі служанками. Годі дошукатися такої, щоб не крала в господарів та не волочилася вечорами. Отому сам знаю служницю одного міністра в Бразилії Симонсена і служницю міністра освіти Мартінеса в Аргентині, де була наша дівчина служницею. Вони лишали увесь дім і знали, що все буде в порядку як повернуться з поїздки. Таж то є добрий вчинок і роблення добра не тільки отим малим, але й отим великим, яких від доброчинення не звільнив ніде в Євангелії Христос. У Бразилії мав латинський єпископ за господиню нашу дівчину Антошку Морську, що 36 років вислужила і мала справді княжий похорон, лишила добрий приклад сумлінності і побожности і до того прив'язання до нашої Церкви і народу, бо приходила щонеділі на сходини служниць й на нашу Службу Божу...

4. - У наших обставинах, коли роками нам торочили про ненависть і боротьбу класів і вводили пролетарсько грубіянську поведінку забіяк та безшабашниць, то показати людям добре виховання та людяність і щиру зичливість, то це можна з певністю зачислити до дуже доброго вчинку нашим ближнім. І є люди сьогодні, які не так потребують нашого хліба чи горнятка води або й якоїсь одежі, як вони жадні доброго слова, усміху прихильного, чемности та вирозуміння... Ми самі дуже це добре відчуємо, коли навіть незнайома людина до нас на вулиці усміхається, а то й скаже Боже слово...

5. - Ще одним таким дуже корисним і побажаним добрим вчинком, то є бути дискретними і стриманими та й уміти тримати язик за зубами. Певне в ситуації, в якій нам доводилося жити 70 років, і, яка була завершена шпигуванням та донощицтвом і сексотством, важко нині розстатися, відівчитися отого пролетарського пороку. Коли ж ми вміємо змовчати, не ледащо несемо речі, які не є до загального відома, то ми в наших обставинах робимо прекрасне добре діло і добрий вчинок. Ми тим удобрюємо та вишколюємо до доброго діла не одну другу особу, але цілу громаду. А робити добро багатьом само собою це куди більше вартне, як подати комусь одному горнятко води чи кусничок насущного хлібця!

Отож маємо широкий діапазон різних добрих вчинків, і ми їх стараймося повними пригорщами черпати до росту Божого царства та для нашого і ближніх вічного добра!

Володар БУЖЕНКО

"Хто вірує в мене, як Писання каже, то ріки води живої з нутра його потечуть!"
(Ів. 7-38)

ТАЄМНИЙ СВІТ ЛЮДСЬКОЇ ДУШІ

Із попередніх статей про християнську архітектуру Візантії мали ми нагоду пізнати, що мистецтво завжди займалось проблемою показування того, що є недоступне для людського ока, того, що через свою постійну заклопотаність людина просто не помічає у своєму буденному житті. Художній твір, не залежно чи літературний, мистецький, музичний, є заглядування у таємний зміст якогось предмету, природного чи історичного явища, події тощо. Душа художника наче поглинає предмет зацікавлення, оглядає його з усіх боків. Це ніщо інше, як медитація. Відтак наступає зворотній процес - інтроспекція. Об'єкт медитації проходить через призму душі і перевтілюється у фарби, музику, пластику, дію. Все це можна назвати творчістю. Творчість - це прикмета Бога, бо Він Творець, котрий постійно творить. Людина - архитвір творчості Бога і як архитвір вона була також наділена цією здатністю. Всюди, де тільки присутня творчість, присутній зв'язок з Богом. Будь-який художній твір, вставлений у рамки гармонії і порядку, є наче зашифрованим кодом, ключем до заглиблення у таїнство Бога. І справді, оглядаючи довго пейзаж, чи слухаючи музику, темою якої є, наприклад, весна, можна остаточно дійти до тої щасливої хвилини, коли захочеться вигукнути: "Благослови душе моя Господа, Господи, Боже мій, Ти вельми великий". (Пс.103).

Ніхто не заперечить, що найскладнішим об'єктом людської творчості є сам Господь Бог. Сакральне мистецтво ставить собі за мету допровадити людину до безпосереднього контакту з Богом. У християн найбільш могутніми середниками до пізнання таїнства

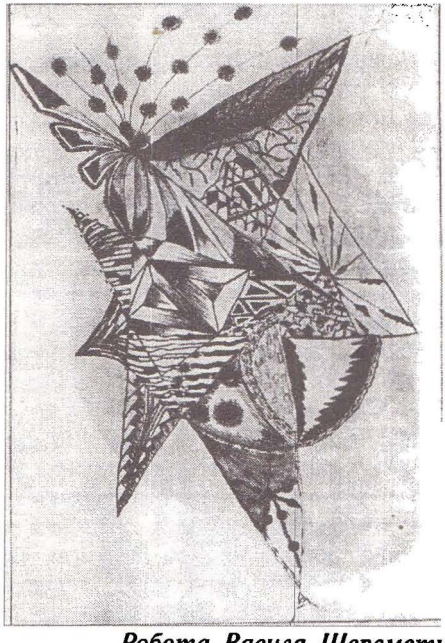

Робота Василя Шеремети, Крехівський монастир

Бога була церковна архітектура, спів і ікони. Але кожна епоха має свої притаманні риси. Тож і теперішня епоха стала перед проблемою творення нового сакрального мистецтва. Однак все, що є нове, дуже часто виявляється давно забутим старим.

Вся проблема сучасного сакрального, тобто релігійного мистецтва заключається у тому, що

за його відродження беруться люди, котрі є фахово вишколені значно краще ніж духовно. Дуже часто такі митці не мають найелементарнішого поняття про Святі Тайни, чи інші основні засади Католицького Християнства. Часто художник більше зацікавлений у чисто бізнесових питаннях і справі задоволення власної гордині, ніж у прославі Бога. Тим часом початковою і єдиною метою культового мистецтва має бути прослава Бога. Якщо ж існує інша мета, то краще за це не братися. Пощо ображати Бога і випробовувати його довготерпіння.

Зрештою, немає нічого дивного, що у митців існує інший підхід від того, котрий повинен бути, адже усі мистецькі школи (у всякому випадку у нас в Україні) переважно будують свій фундамент на класичному, тобто античному, а якщо сказати ще точніше, то на поганському мистецтві. Певна річ, що основні надбання не тільки античного мистецтва, але і філософії використовувались вже від самих початків християнства. Але ці надбання не ставилися окремо від християнства, а вступали в органічний зв'язок з християнством, одночасно очищаючись від принципів, котрі суперечили християнству.

Початково творцями сакрального мистецтва були якщо не монахи, то звичайні християни, котрі жили дуже глибоко релігійним духовним життям. Найперше у їхньому житті існував інтимний контакт з Богом. Відчуття близькості Бога, його краси поривало людську душу на непізнані висоти духа. Чим вище душа піднімалась у тому містичному пізнанні, тим глибше митець усвідомлював свою нікчемність, безсилля, гріховність і в кінцевому рахунку йому нічого не залишалось іншого, як крізь сльози молитись.

Левко ГІРНИК

Роботи Юрія Лотоцького, Крехівський монастир

(Продовження в наступному номері).

ЗАПИТ МАЛОГО ЗЕНКА

Малий Зенко, пильний другокласник, любить прислухатися до розмов батьків удома та й інших людей, що гостять не раз у їхній хаті. З того, розуміється, в нього зроджується чимало різних питань та й проблем.

От сьогодні він під церквою стрінувся з о. Маркіяном і зараз же запитав його: «Отче, я хотів би знати, як то можна короткими словами продати іншим науку релігії чи християнства?»

О. Маркіян був тими словами заскочений, бо й не сподівався, що такий малий чоловічок поставить йому таке питання. Та його розум почав інтенсивно працювати й копатися в різних надбаннях теології та писання. По короткій надумі заговорив до Зенка і його товаришів. Вони до нього, бо любили почути щось нового.

- Знаєш, Зенку, ми можемо висловити усі християнські зобов'язання двома реченнями, двома фразами. Ось тими святого Павла: людині конечно до спасіння вірити, що є Бог і що він за добре нагороджає, а за зле карає.

- І тільки це? - враз запитало кілька хлопців.

- Так, у кожному випадку, зокрема як треба когось повчити головного, то цілком вистачає. Зрештою, коли усі люди добре взяли до серця ці слова, то напевне б лице землі змінилося на краще, і настала нова земля і нові люди.

Хлопці по тих словах о. Маркіяна мовчали і щось видно думали. По хвилині обізвався Зенко. Він подякував отцеві за таку вмілу розв'язку того, на перший погляд темного питання і почав казати таке:

- Воно справді, коли б так усі люди, навіть і ті нехрещені пізнали, що над ними є Господь Бог і пізнали, що він є справедливий та й того, який числиться з його законом, нагороджає, а з тих, що собі бімбають з вимог Творця і Пана, карає, то справді на світі запанував би мир і тишина. Виджу, що нема легшої науки, як наша християнська наука, яку можна

узмістовити та скласти у тих двох реченнях: Існує наш Творець і Бог, і він є нашим винагородником чи карателем.

По тих словах отець Маркіян подався до церкви, бо люди просили сповідатися і мали побалакати про інші справи, а хлопці зосталися самі на дворі.

Роман, що був найстаршим з хлопців і вже ходив до восьмої класи промовив до інших:

- Знаєте, друзі, священик нам мудро відповів на питання Зенка. Ми часто маємо нагоду і навіть обов'язок сказати щось в справі християнського віровчення. Ми ж обертаємося між різними людьми. Є в нас порядні віруючі молодці, а є і іновірці та бувають ще й цілковиті безвірки. Щоправда, вони сьогодні присіли і не так аж голосно виявляють свої думки та почування, але де можуть то впнуть своїх чотири дутки...

- А ми тоді не сміємо мовчати - додав грубенький Йосип, що пильно прислухувався до цієї розмови і пильно слідкував за током думок. - Ми не можемо мовчати, бо стратимо нагоду зробити комусь добре. Оті що нераз невмісно говорять про віру чи й релігійні проблеми, то вони не є з грунту речі злі. Вже те, що цікавляться такими проблемами, то зраджує, що ці справи для них не є чужі і вони їх термосять, щипають, так мовно, сумління.

Знову ж Марко цим разом нічого не сказав, хоч він балакає як який адвокат чи промовець. Йому пригадалася одна товаришка. Навіть не українка, але чимало разів вона карткує різні справи, які торкають віри та релігії. І йому саме прийшло на гадку передати їй оці два речення та їх відповідно осмислити та доказати.

І справді при першій нагоді Марко довго сидів з товаришкою по клясі і щось там балакали. Товаришка Лейла бувало і хмурилась і знову мовчала та й реагувала досить живо на слова Маркові. Врешті вони мирно і приязно розійшлися. Лейла порозуміла зміст отих слів апостола народів - святого Павла.

Подав о. Василь ЗІНЬКО, ЧСВВ

МІСІОНАР
ПРЕСВЯТОГО ІСУСОВОГО СЕРЦЯ

Український католицький часопис

Головний редактор о. Василь Зінько, ЧСВВ

Адреса редакції:
м. Львів, 290019,
вул. Б. Хмельницького,36
Святоонуфріївський монастир ОО. Василіян
тел. 72-46-94

Підписано до друку 11.05.94 р. Формат 70×100/16. Друк офсетний. Папір друк. № 1. Ум. друк. арк. 5,2. Ум. фарбо-відб. 5,7. Облік.-вид. арк. 5,0. Тираж 3000 прим. Зам. 949.

Віддруковано з готових діапозитивів у Жовківській книжковій друкарні 292310 Львівська обл. м. Жовква, вул. Василіанська, 8.

ЗМІСТ

Наміреннія апостольства молитви на червень 1
о. Теодозій Янків, ЧСВВ
"Є один Бог" 3
Символ Божої присутності 5
Григорій Планчак
Найважливіше - позолотити душі 7
До Крехівської обителі 10
о. Йосафат Воротняк, ЧСВВ
"Немає людини, яка б не могла навернутися" 13
о. Дем'ян Богун
Тихий мученик 15
о. Павло Мадяр, ЧСВВ
"Той світ" у нашому світі 18
о. І. Музичка
Перша школа 20
Галина Корнєєва
Між владою розуму і владою природи 22
о. Василь Зінько, ЧСВВ
"Христе, стрінутись з тобою..." 25
Володар Буженко
Засяг добродіяння ближнім 27
Левко Гірник
Таємний світ людської душі 29
Куток дитини
Запит малого Зенка 31

● Передруки і переклади дозволені за поданням джерела.
● Редакція зберігає за собою право виправляти мову і скорочувати надіслані матеріали.